ЯК КАРЫСТАЦЦА СЛОЎНІКАМ

ДАРАГІ ЧЫТАЧ!
Гэтую кніжку можна чытаць з пачатку, з канца і зь сярэдзіны — усё залежыць ад патрэбы.

Калі ты зусім ня ведаеш польскай мовы — *чытай ад пачатку*: там ёсьць альфабэт, правілы чытаньня, а потым ідуць **тэматычныя разьдзелы**, дзе словы аб’ядноўваюцца паводле значэньня. Асноўных тэматычных разьдзелаў 17 (усе яны пералічаныя на наступнай старонцы). Буйныя тэмы падзяляюцца на падразьдзелы, а тыя, у сваю чаргу, — на асобныя **тэматычныя артыкулы**. У кожнага артыкула свой нумар: ён пазначаны на палях шэрымі лічбамі. Усіх артыкулаў 1000. Словы, сабраныя пад адным нумарам, падзяляюцца на больш дробныя **сэнсавыя падгрупы** й пазначаюцца лацінскімі літарамі: a, b, c, d і гэтак далей.

Нумар артыкула зь літарай сэнсавай падгрупы — гэта дакладны адрас слова.

Калі ты ўжо крыху ведаеш мову й проста шукаеш незразумелыя словы, *зазірні ў канец слоўніка*. Там словы падаюцца ў альфабэтным парадку з указаньнем адрасу. *Альфабэтных сьпісаў два — польскі й беларускі*. Гэта зроблена для таго, каб ты мог, напрыклад, напісаць сябрам па-польску. Ведаючы беларускае слова, ты па нумары артыкула даведаесься, дзе шукаць яго польскі адпаведнік у першай, тэматычнай частцы кнігі. І наадварот, пачуўшы ці прачытаўшы невядомае польскае слова, ты праз альфабэтны сьпіс знойдзеш яго адрас і адшукаеш пераклад на беларускую мову.

Напрыклад: wiekowy 64a. Знаходзіш артыкул пад нумарам 64, падразьдзел a: на старонцы 25:

64
A: **wiekowy — 1. векавы**
2. *(жарт.)* **стары**
wiekowa dama — старая дама

Бачыш: беларускае слова *векавы* — адназначнае, перакладецца як *wiekowy*, але *wiekowy* ў польскай мове мае два значэньні: першае — простае, а другое — жартаўліва-пераноснае. Прыклад, набраны драбнейшымі літарамі: wiekowa dama — старая дама — дапаможа табе лепей разабрацца, у чым розьніца паміж польскім словам *wiekowy* і беларускім *векавы*.

JAK KORZYSTAĆ ZE SŁOWNIKA

DROGI CZYTELNIKU!
Tę książkę można czytać od początku, od końca lub od środka — wszystko zależy od potrzeby.

Jeżeli zupełnie nie znasz języka białoruskiego — czytaj od początku: są tam alfabet, normy czytania, potem następują **rozdziały tematyczne**, gdzie słowa ugrupowane są według znaczenia. Głównych tematycznych rozdziałów jest 17 (zobacz ich listę na stronie następującej). Obszerne tematy podzielone zostały na poszczególne działy, a te zaś — na pojedyncze **gniazda tematyczne**. Każde gniazdo ma własny numer, oznaczony na marginesie szarymi liczbami. Tych gniazd jest 1000. Słowa, zebrane w gniazdo pod jednym numerem, podzielone zostały na mniejsze **podgrupy znaczeniowe**, oznaczone łacińskimi literami a, b, c, d i tak dalej.

Numer gniazda wraz z literą podgrupy znaczeniowej stanowią dokładny adres słowa.

Jeżeli już trochę znasz język i szukasz po prostu niezrozumiałego słowa, zajrzyj na koniec słownika. Słowa zostały tam umieszczone w porządku alfabetycznym z podaniem adresu. *Takich indeksów alfabetycznych jest dwa — białoruski i polski*. Zrobiliśmy tak po to, żebyś mógł na przykład napisać do przyjaciół po białorusku. Znając polskie słowo, dowiesz się z indeksu, w którym z gniazd szukać stosownego białoruskiego tłumaczenia w pierwszej, tematycznej części książki. I odwrotnie: w alfabetycznym indeksie odnajdziesz przeczytane lub usłyszane białoruskie słowo, adres zaś ukaże Ci, w którym z gniazd szukać jego polskiego tłumaczenia.

Na przykład: ліст 115. Szukasz artykułu pod numerem 115 na stronie 41:

115
ліст — 1. liść
чаранок ліста — ogonek liściowy
2. list
заказны ліст — list polecony
рэкамэндацыйны ліст — list polecający

Widzisz: białoruskie słowo *ліст* okazało się dwuznaczne: tłumaczy się jak *liść* w odniesieniu do roślin, lub jak *list* w odniesieniu do skierowanej do kogoś wypowiedzi pisemnej. Przykłady, wypisane drobnym drukiem: чаранок ліста — ogonek liściowy , заказны ліст — list polecony — pomogą Ci lepiej zrozumieć, na czym polega różnica między polskim a białoruskim słowem.

СЫСТЭМА ЎМОЎНЫХ ЗНАКАЎ — SYSTEM UMOWNYCH ZNAKÓW

Для таго каб табе лягчэй было запомніць важныя рэчы, мы выпрацавалі **сыстэму ўмоўных знакаў:**
Żeby utrwalić w Twojej pamięci ważne szczegóły, opracowaliśmy **system umownych znaków**:

■	Знак ■ ставіцца тады, калі слова ўваходзіць у склад устойлівага словазлучэньня. Напрыклад: Znakiem ■ oznaczone są przykłady, w których słowo hasłowe figuruje w składzie utartych zwrotów. Na przykład: ■ наслаць чары — ■ rzucić urok
●	Знакам ● пазначаюцца прыказкі й прымаўкі. Напрыклад: Znakiem ● oznaczone są przysłowia. Na przykład: ● Старасьць ня радасьць, а і сьмерць не пацеха. — ● Starość nie radość, pogrzeb nie wesele.
(подвойная рамка)	Словы, абведзеныя такой рамкай, трэба чытаць і запамінаць вельмі ўважліва — пры зьнешнім падабенстве гучаньня або напісаньня яны істотна адрозьніваюцца паводле значэньня. Słowa, obramowane w ten sposób, trzeba czytać i zapamiętywać bardzo uważnie, bo, wbrew podobieństwu brzmienia, istotnie różnią się w swoim znaczeniu. Часам гэта бывае забаўна, так што глядзі, каб зь цябе пасьля не сьмяяліся! Напрыклад: Czasem takie skojarzenia międzyjęzykowe brzmią zabawnie, więc uważaj, żeby nie znaleźć się w śmiesznej sytuacji. Na przykład: **1. худы — chudy** **2. посны** поснае малако — chude mleko
пры-клад с. 90, арт. 412	У такую табліцу аб’ядноўваюцца галоўнае слова й яго разнастайныя азначэньні або асноўная назва прадмета й яго паасобныя гатункі. Напрыклад: W takiej tabeli przedstawione są słowo hasłowe i jego rozmaite przydawki lub ogólna nazwa przedmiotu wraz z odmianami gatunkowymi. Na przykład: авечка — owca свойская — hodowlana горная — górska танкарунная — cienkorunna / cienkowełnista каракулевая — karakułowa
(рамка)	Такая рамка — знак, які зьвяртае тваю ўвагу на адрозьненьні ў граматычным зьмяненьні польскіх і беларускіх словаў. Напрыклад: **карп — karp** Taka ramka jest znakiem, zwracającym Twoją uwagę na różnicę, występującą w gramatycznych odmianach słów o jednakowym lub podobnym brzmieniu. Na przykład: **карп — karp** карпа — karpia

СЬПІС СКАРАЧЭНЬНЯЎ — INDEKS SKRÓTÓW

(бат.)	(bot.)	батанічны тэрмін
(геал.)	(geol.)	геалягічны тэрмін
гл.	p.	глядзі
(гутарк.)	(pot.)	гутарковае слова
мал.	rys.	малюнак
(зьневаж.)	(znieważ.)	зьневажальна
мн. л.	l. mn.	множны лік
(паліт.)	(polit.)	палітычны тэрмін
(памянш.)	(zdrob.)	памяншальная форма
(паэт.)	(poet.)	паэтычнае слова
(перан.)	(przen.)	пераноснае значэньне
с.	s.	старонка
(састар.)	(przest.)	састарэлае слова
(спарт.)	(sport.)	спартовы тэрмін

Ну, а калі ты ўжо ведаеш усе словы ў слоўніку й нават не паленаваўся прачытаць прадмову й табліцу скарачэньняў — *чытай гэты слоўнік зь сярэдзіны* — там ёсьць сьмешныя малюнкі й вясёлыя вершы проста для таго, каб табе не было сумна.
І яшчэ адно — беларускія словы ў гэтай кнізе пададзеныя ў адпаведнасьці з правіламі тарашкевіцы — неакадэмічнага беларускага правапісу. Не забывайся пра гэта, выконваючы школьныя заданьні.

Cóż, jeżeli znasz już wszystkie słowa w słowniku i nawet zdążyłeś przeczytać wstęp i tabelę skrótów, czytaj tę książkę od środka — odnajdziesz tam zabawne rysunki i wiersze, umieszczone po prostu po to, żebyś się nie nudził.

I jeszcze jedno trzeba pamiętać. Białoruskie słowa w tej książce zostały podane zgodnie z zasadami taraszkiewicy — nieakademickiej pisowni białoruskiej. Nie zapominaj o tym, pisząc szkolne wypracowania.